

Българитѣ отъ околнитѣ села се групиратъ въ западната Вардарска Махала; отъ сръдномакедонскитѣ градове се стѣсхватъ въ сръдата на града около българскитѣ гимназии, а дебърски прѣселенци образуватъ вече своя махала на източния край на града, смѣсени съ селяни отъ Солунското Поле. На западъ отъ Солунъ българското население допира до морето съ нѣколко чифлика и съ селата *Коняри* и *Унчи*. По на западъ желѣзницата за Беръ би могла да се смѣта като граница между българи и гръци. Български чифлигарски села завзиматъ цѣлата низка плодородна частъ около Пазарското Езеро и неговия оттокъ Кара Азмакъ. При селото *Пискуна* доближаватъ желѣзната линия, минаватъ я, минаватъ и рѣката Бистрица съ селцата *Милетово*, *Ниселъ* и *Либаново*¹⁾ и пакъ допиратъ до Солунския Заливъ. Около гр. Беръ тѣ отстѣпятъ почвата на гръцитѣ. Въ самия Беръ има доста български прѣселенци, но тѣ бърже се погръчватъ, и въ тоя градъ българитѣ не могатъ да спечелятъ опора.

Отъ Беръ на западъ голѣма турско-конярска група отблъсва българското население къмъ сѣверъ. Българитѣ запазили за себе си полето около Воденъ и цѣлия Владовски Проходъ дори до Островското Езеро. Западниятъ дѣлъ на Островската Котловина е завзетъ вече отъ български села, които постоянно се ширатъ къмъ изтокъ и стѣсняватъ турската група. На двѣ мѣста, при селата Биралци—Трепица и Кюманъ—Франковица, българското население въ най-ново врѣме дълбоко се е врѣзало въ турската маса. Има вече начало на заселяне на българи въ паланчицата Кайларъ, едничка до скоро въ Македония съ съвсѣмъ чисто турско население. На западъ отъ Островската Котловина или Сарж Гьолъ, както я нарича мѣстното население, планина Вичъ е населена съ българи. Единъ влашки клинъ съ паланката Клисуре прѣчи на съвършено доближаване на сарж-гьолскитѣ българи съ костурскитѣ. Костурската Котловина е днесъ, речи, чисто българска. Тукъ отъ южна страна за послѣдентъ пѣтъ българското население се срѣща съ гръцкото. Надъ с. Гръцка Блаца въ Западно-Македонската Верига се издига върхъ Мурикъ, който дава име на цѣла планина. Отъ тоя върхъ се отдѣля на западъ клонъ *Саракина Планина*, която достига до самата Бистрица и образува етнографска граница между българското население и гръцкото.²⁾ На сѣверъ отъ Саракина лежи

¹⁾ G. Weigand, Die Aromunen, Leipzig, 1895. I. 319—320.

²⁾ Н. Темчевъ, Костурско. Библиотека, год. III. Пловдивъ, 1897. кн. XVIII—XX. стр. 14.